(יד) הַפְתּוּחוֹת זוֹ לָזוֹ (טו) וְאֵין לָהֶם דְּרִיסַת רֶגֶל זֶה עַל זֶה, וּבְחָצֵר אֶחָד דֶּר אֵינוֹ יְהוּדִי וּבְחָצֵר אַחֵר דָּרִים שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים אוֹ יוֹתֵר, (טז) מְכַנְּסִין וּמוֹצִיאִין מֵחָצֵר זוֹ לְחָצֵר זוֹ בְּשַׁבָּת (יז) דֶּרֶךְ (ג) חַלּוֹן (יח) שֶׁבֵּינֵיהֶם (יט) * וְאֵין צְרִיכִין לִשְׁכֹּר מֵהָאֵינוֹ יְהוּדִי: ד הַשּׁוֹכֵר מִן הָאֵינוֹ יְהוּדִי סְתָם, מוֹעִיל, וְאֵין צָרִיךְ לְפָרֵשׁ לוֹ שֶׁהוּא לְהַתִּיר הַטְלְטוּל, (כ) וְאֵין צָרִיךְ לִכְתֹּב שׁוּם כְּתִיבָה עַל הַשְּׁכִירוּת: ה [1]שׁוֹכְרִין מֵאֵינוֹ יְהוּדִי (כא) אֲפִלּוּ (ד) בְּפָחוֹת מִשָּׁוָה פְּרוּטָה. וּמֻתָּר לִשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ (כב) בְּשַׁבָּת (מרדכי ריש פרק הדר (סי' תקמ)). (וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן שפ"ג (ס"ק)): ו (כג) * [2]כָּל זְמַן שֶׁאֵין הָאֵינוֹ יְהוּדִי חוֹזֵר

ה שָׁם (ס"ה) [ס"ב] (ע"א) וּכְרֹב שֵׁשֶׁת וּכְפֵרוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת (ד"ה מהרה"ק) בְּשֵׁם הָעֲרוּךְ (ערך מהרה"ק). ו שָׁם ס"ו (ע"א). ז הָרא"ש (פ"ו סי' א) וְהַמְּרַדְּכִי בְּרֵישׁ פֶּרֶק הַדָּר (סי' תקח) בְּשֵׁם ר"מ (פסקים סי' קלג) וְהַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִי בְּפֶרֶק ב' מֵהִלְכוֹת עֲרוּבִין (אות ט).

בַּאֵר הֵיטֵב

ג (ג) חַלּוֹן. לְאו דַּוְקָא, דְּהוּא הַדִּין דֶּרֶךְ פֶּתַח. מְגַן אַבְרָהָם (סק"ה): ה (ד) בְּפָחוֹת. דְּכָן נוֹהֵג מַקֵּפִיד אֲפִלּוּ עַל פְּחוֹת מִשָּׁוָה פְּרוּטָה. וְאִם כֵּן בְּיִשְׂרָאֵל לֹא מְהַנֵּי אִם

בֵּאוּר הֲלָכָה

מֵהָעִכּוּ"ם, וְכֵן תָּמֵהַּ בְּסֵפֶר מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ג) וּבַעֲצֵי אַלְמֻגִּים (סק"ד) וְנִשְׁאֲרוּ בְּצָרְיָהּ עִיּוּן. וְעַיֵּן בְּדַמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר סָעִיף קָטָן ו' שֶׁיֵּשׁ קְצָת דִּבְרֵי הָרַמְ"א:

ג * וְאֵין צְרִיכִין לִשְׁכֹּר מֵהָעִכּוּ"ם. דַּע דְּהַבַּיִת יוֹסֵף בְּסוֹף בְּסוֹף הַסִּימָן (ד"ה כתב המרדכי בסוף) הֵבִיא דָּעָה אַחֶרֶת בָּזֶה בְּשֵׁם הַמְּרַדְּכַי (סי' תקיט), דְּאֵינוֹ מַתִּיר לְטַלְטֵל דֶּרֶךְ פֶּתַח אוֹ אֲפִלּוּ הוּא דֶּרֶךְ חַלּוֹן אִם הוּא לְמִטָּה מֵעֲשָׂרָה, וְאִם יִרְצֶה לְטַלְטֵל יִסְתַּלֵּק דֶּרֶךְ חַלּוֹן שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אוֹ דֶּרֶךְ הַכֹּתֶל מִלְּמַעְלָה דְּלֹא נִיחָא תַּשְׁמִישְׁתֵּיהּ וְלֹא גָּזְרוּ בָּזֶה. וְעוֹד הוֹסִיף הַמְּרַדְּכַי, דְּגַם בְּאֹפֶן זֶה אֵינוֹ מֻתָּר רַק בְּשֶׁפָּתַח שֶׁל כָּל חָצֵר יוֹצֵאת לְמָבוֹי אַחַר דְּאֵינָם אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה בְּמָבוֹי, אֲבָל אִם פְּתָחֵיהֶם יוֹצְאוֹת לְמָבוֹי אַחַת שֶׁאוֹסְרִים זֶה עַל זֶה בְּמָבוֹי עַד שֶׁיִּשְׁכְּרוּ רְשׁוּתוֹ [וּכְגוֹן דְּאֵיכָא שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת שֶׁל יִשְׂרְאֵל] בָּזֶה אֲסוּרִים לְטַלְטֵל מֵחָצֵר לְחָצֵר בְּכָל גְּוָנֵי, אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ כֹּתֶל לְמַעְלָה, עַד כָּאן דִּבְרֵיהֶם [לְפִי פֵּרוּשׁ הַבַּיִת יוֹסֵף, שֶׁהוּא עִקַּר לְמַעֲשֵׂה הַיָּטֵב בְּמַרְדְּכַי, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבַיִת מֵאִיר]. וּבְשֻׁלְחָן עָרוּךְ כָּאן הֶחְזִיק בְּדַעַת הָרא"ש (שו"ת כלל כא סי' ד) דַּאֲפִלּוּ דֶּרֶךְ חַלּוֹן לְמִטָּה מֵעֲשָׂרָה אוֹ אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ פֶּתַח מֻתָּר, כֵּיוָן שֶׁאֵין לָהֶם דְּרִיסַת הָרֶגֶל זֶה עַל זֶה, וְאִם כֵּן אֵין אָנוּ צְרִיכִין לְחֹשׁ בָּזֶה לְדִבְרֵי הַמְּרַדְּכַי, וְכֵן כָּתַב בְּצַעֲצֵי אַלְמֻגִּים (סק"ו) שֶׁדִּין זֶה הוּא פָּשׁוּט, וּלְדִידֵיהּ גַּם הַמְּרַדְּכַי מוֹדֶה בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁהָאֲרִיךְ. אָכֵן בְּפֶרֶט הַשֵּׁנִי שֶׁהוֹסִיף הַמְּרַדְּכַי דְּהֵיכִי דְּפִתְחֵיהֶם יוֹצְאִים לְמָבוֹי אֶחָד גָּרַע, בָּזֶה אֵינוֹ מְפֹרָשׁ בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ לְהָפֵךְ, וְאַף שֶׁהַמְחַבֵּר לֹא חִלֵּק בָּזֶה. אָכֵן מִדִּבְרֵי הַגְּרָ"א סָעִיף קָטָן ח' (ד"ה דרך) שֶׁכָּתַב דְּדֶרֶךְ מָבוֹי אָסוּר, עַיֵּן שָׁם, מוּכָח דְּבַשֻׁלְחָן עָרוּךְ מְיִירֵי בְּמָקוֹם שֶׁאוֹסְרִין זֶה עַל זֶה בְּמָבוֹי, וַאֲפִלּוּ הָכִי הַתִּיר הַמְחַבֵּר לְהוֹצִיא דֶּרֶךְ חַלּוֹן אוֹ פֶּתַח, א) וּמִכָּל מָקוֹם לְדִינָא נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר בְּכִגּוֹן זֶה עַל כָּל פָּנִים לְהוֹצִיא דֶּרֶךְ חַלּוֹן שֶׁהוּא לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה וּמִכָּל שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ פֶּתַח, מֵאַחַר שֶׁהַבַּ"ח (ס"ק) [וְהָעַתִּיקוֹ גַּם הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ד)] וְהֶחְכִּים צֹבִי (סי' ו) נוֹטִים לְדַעַת הַמְּרַדְּכִי בָּזֶה אֲפִלּוּ בְּחַלּוֹן שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, עַיֵּן שָׁם. וְדַע, דִּלְדַעַת הַמְחַבֵּר שְׁפָסַק כְּהָרא"ש דְּעִכּוּ"ם אֵינוֹ אוֹסֵר עַל יְדֵי חַלּוֹן כֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹ דְּרִיסַת הָרֶגֶל עַל יִשְׂרְאֵל, אֲפִלּוּ אִם חָצֵר הָעַכּוּ"ם מַסְפִּיק בֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת שֶׁל יִשְׂרְאֵל, אִם הַיִּשְׂרְאֵלִים רוֹצִים לְטַלְטֵל מֵאֶחָד לַחֲבֵרוֹ דֶּרֶךְ חָצֵר עַכּוּ"ם מֻתָּרִים עַל יְדֵי עֵרוּב שֶׁיַּעֲשׂוּ בֵּינֵיהֶם, אַף שֶׁחָצֵר הָעַכּוּ"ם מַסְפִּיק בְּאֶמְצַע, דְּכֵיוָן שֶׁאֵינוֹ אוֹסֵר עֲלֵיהֶם, דִּירְתוֹ כְּמִי שֶׁאֵינוֹ, כֵּן מְצַדֵּד הַבַּיִת יוֹסֵף בְּרֵישׁ הַסִּימָן (ד"ה וכתב הרא"ש) בְּפֵרוּשׁ דִּבְרֵי מוֹרֵנוּ הָרַב יַעֲקֹב וַיְיל (דיני והלכות סי' ע) וְהֶחְכִּים צֹבִי (סק"ג) וְהַמְּגַן אַבְרָהָם בְּסִימָן ש"צ (סק"א) [וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב שֶׁאֵין זֶה מָכָרָה, וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְסָמֹךְ לְהָקֵל, עַיֵּן בְּבַיִת מֵאִיר בְּצַעֲצֵי אַלְמֻגִּים בְּסִימָן זֶה (שם)]:

ו * כָּל זְמַן שֶׁאֵין הָעַכּוּ"ם חוֹזֵר וְכוּ'. יֵשׁ בְּעִנְיָן הָזֶה מְבוּכָה רַבָּה בֵּין הַמְפָרְשִׁים, וְהַמְּחֻדָּרֶת שֶׁבְּכֻלָּם הִיא שִׁטַּת הַב"ח (ס"ג) וְאַלְיָה רַבָּה (סק"ח) [כִּי כַּמָּה אַחֲרוֹנִים עוֹמְדִים בְּשִׁטָּתָם] דְּכְשֶׁהִשְׂכִּירוּ לִזְמַן קָצוּב אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזֹר בְּאֶמְצַע הַזְּמַן וְכִדְמוּכָח מִפָּסִיק י"ד, וְכֵן כָּתַב בְּתִמִּים דַּעִים (סי' עז) דְּקֹדֶם הַזְּמַן שֶׁקָּצַב אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזֹר וַאֲפִלּוּ אִם יַחְזִיר לוֹ הַדָּמִים, דְּהָא הִשְׂכִּירוֹ פַּעַם אַחַת וְהַכְּמִים עָשְׂאוּ זֹאת לְשִׂכִּירוּת גְּמוּרָה וּמַה יּוֹעִיל מַה שֶּׁיִּרְצֶה לְהָשִׁיב הַדָּמִים. וּמַה שֶּׁתָּלוּ דִּבְרֵיהֶם בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י (סא: ד"ה עד שלא) שֶׁכָּתַב דְּאִי אֲנַן מְנִיהּ לֹא יָכוֹל לַחֲזֹר שֶׁהֲרֵי נָקַט דְּמֵי, כְּבָר כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים [אַלְיָה רַבָּה (שם) וּבֵית מֵאִיר (ס"ז) וַעֲצֵי אַלְמֻגִּים (ס"ק יא) וְחֶמְדַּ מֹשֶׁה (סק"א)] דְּמִזֶּה אֵין רְאָיָה, דְּאֵין כַּוָּנַת רַשְׁ"י בְּמָה שֶׁכָּתַב דְּנָקַט דְּמֵי מִפְּנֵי שֶׁהַפְּעוֹת בְּיָדוֹ, אֶלָּא הַכַּוָּנָה שֶׁהֲרֵי לָקַח דָּמִים וּמְפַיֵּלָא נִקְנֶה הָרְשׁוּת לַשּׁוֹכֵר, וְהָאֱמֶת אִתָּם, שֶׁכֵּן הוּא הַלָּשׁוֹן בְּבַרְטְנוּרָה (פ"ו מ"ב), וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שֶׁהֲרֵי שְׁקִיל דָּמִים, וְעַל פִּי הָרֹב הוּא מַעְתִּיק דִּבְרֵי רַשְׁ"י, וְכֵן מַשְׁמַע גַּם כֵּן בְּרַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן (כ: ד"ה מתני') שֶׁכָּתַב בָּזֶה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, דְּהָא לָאו בְּדִבּוּרָא בְּעָלְמָא הוּא שֶׁיְּהֵא יָכוֹל לַחֲזֹר וְכוּ', עַיֵּן שָׁם, הֲרֵי דְּנַהֲפוֹךְ הוּא, דְּמוּכָח מִשָּׁם דְּאִי אֶפְשָׁר לַחֲזֹר בְּשׁוּם שִׂכִּירוּת

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (ט) כֵּן אִיתָא בְּתִשְׁוּבַת הָרא"ש (כלל כא סי' ד): (י) בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה וכתב הרא"ש): (יא) פְּרִי מִגְדִּים (משב"ז סק"ה): (יב) לְבוּשׁ: (יג) אַחֲרוֹנִים: (יד) מַאֲמַר מָרְדְּכַי סִימָן שצ"ה (סק"ג). וּלְשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְפִי זֶה מֻבְנֶמֶּם קָצַת, שֶׁכָּתַב 'שֶׁבֵּינֵיהֶם' וְאַחַי לְאַפּוּקֵי דֶּרֶךְ הַמָּבוֹי, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א (ד"ה דרך) וְכֵן מוּכָח בְּבֵית יוֹסֵף (שם), וְהָרֵי הַמְחַבֵּר צַיֵּר דִּינוֹ בִּשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת אֶחָד שֶׁל עַכּוּ"ם וְאֶחָד שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּבָזֶה אֲפִלּוּ לְמָבוֹי שָׁרִי, דְּאֵין עַכּוּ"ם אוֹסֵר עַל חָצֵר אֶחָד שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֲפִלּוּ יֶשׁ בּוֹ כַּמָּה בָּתִּים שֶׁל יִשְׂרָאֵל כַּמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן שצ"א (ס"א), וּבָאֱמֶת בְּמָקוֹר הַאי דִּינָא דְּמַחְבֵּר, הַיְנוּ בְּתִשְׁוּבַת הָרא"ש, הָיָה הַמַּעֲשֶׂה בִּשְׁלֹשָׁה חֲצֵרוֹת וּשְׁתֵּים מֵהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, עַיֵּן שָׁם, וּבָזֶה נִיחָא הַאי דִּיּוּק דִּבְרֵיהֶם: (טו) וּבְטוּ"ז (סק"ה) כָּתַב דְּלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה שְׁפָא יִלְמַד מִמַּעֲשָׂיו, אָכֵן לֹא אָזְלִינַן בָּתַר טַעַם זֶה בִּשְׁלְמוּת, דְּהָרֵי בְּבֵית אֶחָד אֲפִלּוּ יֵשׁ בּוֹ כַּמָּה יִשְׂרְאֵלִים

[1] **לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א)** וּבשו"ע הרב (ס"ה) כתב שמותר להכניס ולהוציא דרך חלונות שביניהם אע"פ ששתי החצרות פתוחות למבוי אחד. **ב)** וּבשו"ע הרב (ס"ט) כתב כהט"ז שאפילו אם שכרו לזמן מצי למיהדר אם נותן הדמים לפי ערך אורך הזמן הנשאר (וכן אם שכרו ממנו לעולם בפירוש).

[2] **עֵרוּב וְהֶדֵּר** - *Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar*
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בּוֹ מוֹעִיל הַשְּׂכִירוּת, (כד) וַאֲפִלּוּ לִזְמַן מְרֻבֶּה. וְאֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזֹר מִשְּׂכִירָתוֹ (כה) עַד (ה) שֶׁיַּחֲזִיר הַדָּמִים (בית יוסף (ד״ה וגראה ממ״ש) בשם רש״י פרק הדר (פא: ד״ה עד שלא)): ז [ח] אִם שָׂכְרוּ מֵהָאֵינוֹ יְהוּדִי (ו) לִזְמַן יָדוּעַ, (כו) לִכְשֶׁיִּכְלֶה הַזְּמַן צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִשְׂכֹּר שֵׁנִית, (כז) וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְעָרֵב, דְּאֵין עֵרוּב רִאשׁוֹן חוֹזֵר וְנֵעוֹר: ח [ט] אִם שָׂכְרוּ מֵהָאֵינוֹ יְהוּדִי (כח) לִזְמַן יָדוּעַ, (כט) וּבְתוֹךְ הַזְּמַן הִשְׂכִּיר הָאֵינוֹ יְהוּדִי דִּירָתוֹ לְאַחֵר, דַּי בִּשְׂכִירוּת הָרִאשׁוֹן: ט [י] חֲמִשָּׁה הַדָּרִים בְּחָצֵר, אֶחָד שׂוֹכֵר מֵהָאֵינוֹ יְהוּדִי (ל) * בִּשְׁבִיל כֻּלָּם: י [כ] אִם שָׂכְרוּ מִמֶּנּוּ (לא) בְּעַל כָּרְחוֹ, אֵינוֹ מוֹעִיל, אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה רָגִיל לְהַשְׂכִּיר מִקֹּדֶם:

ח תְּשׁוּבוֹת הָרַמְבַּ״ן סִימָן ר״ז. ט שָׁם. י שָׁם בַּגְּמָרָא ס״ו (ע״א). כ הָכִי מַשְׁמַע בְּדַף ס״ג (ע״ב) בְּעֻבְדָּא דְּהָמָן בַּר רִיסְתַּק.

בְּאֵר הֵיטֵב

שׂוֹכֵר מִמֶּנּוּ בְּפָחוֹת מִשָּׁוֵה פְּרוּטָה, דְּלָאו מָמוֹן הוּא כְּלָל, עַיֵּן טַ״ז (סק״ו): ו (ה) שֶׁיַּחֲזִיר. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ו), הַיְנוּ כְּשֶׁשָּׂכְרוּ סְתָם וְחָזַר בּוֹ קֹדֶם שַׁבָּת רִאשׁוֹנָה. וְאִם הֶחֱזִיק בָּהֶן מִשֶּׁנִּכְנַס הַשַּׁבָּת, שׁוּב אֵינוֹ יָכֹל לַחֲזֹר בּוֹ. וְאִם שָׂכְרוּ לִזְמַן אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ עַד כְּלוֹת הַזְּמַן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהַטַּ״ז (סק״ח) כָּתַב דַּאֲפִלּוּ שָׂכְרוּ לִזְמַן מָצֵי לְמֶהֱדַר אֲפִלּוּ תּוֹךְ הַזְּמַן אִם נוֹתֵן הַדָּמִים, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן ז׳ שֶׁדָּחָה דְּבָרָיו עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב הַיַּד אַהֲרֹן עָלָיו: ז (ו) לִזְמַן. נִרְאֶה לִי דְּאִם שׂוֹכְרִין מֵאֵינוֹ יְהוּדִי וּמֵת וְהִנִּיחַ יוֹרֵשׁ, אֵין מוֹעִיל מַה שֶּׁשָּׂכְרוּ מִן הַמּוֹרִישׁ, דְּאָז נִתְבַּטֵּל הַשְּׂכִירוּת וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִשְׂכֹּר מִן הַיּוֹרֵשׁ. טַ״ז (סק״ט). וְכֵן כָּתַב הַטַּ״ז בְּסִימָן שצ״א סָעִיף קָטָן ג׳ עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן סִימָן שפ״ג (ס״א). וְכֵן פֶּסֶק בִּתְשׁוּבַת חָכָם צְבִי סִימָן ו׳ כְּוָתֵיהּ וְלֹא מִטַּעֲמֵיהּ. וְכֵן נִרְאֶה לִי עִקָּר, וּדְלֹא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בִּתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן ז׳ דְּאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִשְׂכֹּר מִן הַיּוֹרֵשׁ, וּמַה שֶּׁכָּתַב שָׁם שֶׁכֵּן פֶּסֶק מַהֲרִימַ״ט בְּחֵלֶק א׳, לֵיתָא, דְּמִשָּׁם אֵין רְאָיָה לוֹמַר שֶׁאִם מֵת שֶׁאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִשְׂכֹּר מִיּוֹרֵשׁ, יַד אַהֲרֹן, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב בְּסִימָן שצ״א סָעִיף א׳.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

עִנְיָן: (כד) וַאֲפִלּוּ לִזְמַן מְרֻבֶּה. כֵּיוָן שֶׁלֹּא פֵרֵשׁ זְמַן בַּשְּׂכִירוּת, מְהַנֵּי כָּל זְמַן שֶׁאֵינוֹ חוֹזֵר הָעַכּוּ״ם בְּפֵרוּשׁ, אֲבָל אִם רוֹצֶה הַנָּכְרִי יָכוֹל לַחֲזֹר בּוֹ מִיָּד (כג) אַחַר שַׁבָּת הָרִאשׁוֹנָה וְאוֹסֵר עָלָיו, דְּכֵיוָן שֶׁלֹּא הִשְׂכִּיר לוֹ אֶלָּא בִּסְתָם, יָכוֹל לוֹמַר לוֹ לֹא כִוַּנְתִּי אֶלָּא עַל שַׁבָּת אַחַת: (כה) עַד שֶׁיַּחֲזִיר הַדָּמִים. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (כג) דְּמַה שֶּׁאָמַרְנוּ דְּאַחַר שַׁבָּת הָרִאשׁוֹנָה יָכוֹל הָעַכּוּ״ם לַחֲזֹר, הַיְנוּ דַּוְקָא כְּשֶׁמַּחֲזִיר הַדָּמִים, דְּאִם לֹא כֵּן יָכוֹל הַיִּשְׂרָאֵל לוֹמַר לוֹ אָנֹכִי כִּוַּנְתִּי לִשְׂכֹּר מִמְּךָ עַל כַּמָּה שַׁבָּתוֹת וְעַל דַּעַת כֵּן נָתַתִּי לְךָ דְּמֵי הַשְּׂכִירוּת, וּבִכְגוֹן זֶה הֵקֵלּוּ חֲכָמִים בִּמְקוֹם עַכּוּ״ם שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱסֹר עָלָיו. (כד) וְהַרְבֵּה חוֹלְקִים עַל זֶה, וּלְדִבְרֵיהֶם יָכוֹל הָעַכּוּ״ם לַחֲזֹר אַחַר שַׁבָּת רִאשׁוֹנָה אֲפִלּוּ בְּלֹא חֲזָרַת דָּמִים, דְּכֵיוָן דְּלֹא פֵרֵשׁ לְכַמָּה שַׁבָּתוֹת יָכוֹל לוֹמַר לֹא כִוַּנְתִּי אֶלָּא עַל שַׁבָּת אֶחָת: ז (כו) לִכְשֶׁיִּכְלֶה הַזְּמַן צָרִיךְ וְכוּ׳. אֲפִלּוּ אִם אֵין הָעַכּוּ״ם חוֹזֵר בּוֹ, דְּמֵאֵלָיו נִתְבַּטֵּל שְׂכִירוּת הָרִאשׁוֹנָה. וּפָשׁוּט, דַּאֲפִלּוּ אִם יֹאמַר לוֹ הָעַכּוּ״ם שֶׁהוּא מִתְרַצֶּה גַּם עַל לְהַבָּא, גַּם כֵּן לֹא מְהַנֵּי עַד שֶׁיִּשְׂכֹּר מִמֶּנּוּ. כָּתַב הַטַּ״ז (סק״ט), אִם שָׂכַר מֵעַכּוּ״ם וּמֵת וְהִנִּיחַ יוֹרֵשׁ, [ב] אֵין מוֹעִיל מַה שֶּׁשָּׂכְרוּ מִן הַמּוֹרִישׁ, דְּאָז נִתְבַּטֵּל כֹּחַ הַשְּׂכִירוּת, דְּהָא אֲפִלּוּ בְּחַיָּיו מָצֵי לְמֶהֱדַר בֵּיהּ וְכוּ׳. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְזֶהוּ לְשִׁיטָתוֹ לְעֵיל שֶׁכָּתַב בְּסָעִיף ו׳ (סק״ח) דַּאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ זְמַן יָכוֹל לַחֲזֹר, אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁהִסְכִּימוּ הָאַחֲרוֹנִים שָׁם דִּבְתוֹךְ הַזְּמַן אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזֹר בְּשׁוּם עִנְיָן, אִם כֵּן אֲפִלּוּ מֵת לֹא נִתְבַּטֵּל הַשְּׂכִירוּת, וַאֲפִלּוּ הַיּוֹרֵשׁ עוֹמֵד וּמוֹחֶה, וְכֵן כָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״י) (כה) וְעוֹד הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים. מִיהוּ בְּשָׂכַר מִמֶּנּוּ סְתָם וּמֵת, (כו) מִסְתַּבְּרָא דְּנִתְבַּטֵּל מִמֵּילָא הַשְּׂכִירוּת וּכְדִבְרֵי הַטַּ״ז, וַאֲפִלּוּ אִם הַיּוֹרֵשׁ יֹאמַר שֶׁמִּתְרַצֶּה בְּמַה שֶּׁעָשָׂה אָבִיו מִסְתַּבְּרָא דְּלֹא מְהַנֵּי עַד שֶׁיַּחֲזֹר וְיִשְׂכֹּר מִמֶּנּוּ: (כז) וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְעָרֵב. דְּמִכֵּיוָן שֶׁנִּתְבַּטֵּל הַשְּׂכִירוּת, (כז) מִמֵּילָא נִתְבַּטֵּל הָעֵרוּב, דְּאֵין עֵרוּב מוֹעִיל בִּמְקוֹם עַכּוּ״ם, וְלֹא אָמְרִינַן אַחַר כָּךְ דִּכְשֶׁשָּׂכְרוּ מֵהָעַכּוּ״ם יְהֵא הָעֵרוּב הָרִאשׁוֹן חוֹזֵר וְנֵעוֹר: ח (כח) לִזְמַן יָדוּעַ. מִלָּשׁוֹן זֶה מַשְׁמַע (כח) דְּאִם שָׂכַר מִמֶּנּוּ סְתָם וְהִשְׂכִּירוֹ לְאַחֵר צָרִיךְ לִשְׂכֹּר מֵהַשּׂוֹכֵר הַשֵּׁנִי: (כט) וּבְתוֹךְ הַזְּמַן הִשְׂכִּיר וְכוּ׳. (כט) וְהוּא הַדִּין אִם מָכַר לְאַחֵר. וְהַטַּעַם דִּשְׂכִירוּת לְיוֹמָא נַמִי מִמְכָּר הוּא, וְאֵין יָכוֹל לִמְכֹּר הַזְּכוּת שֶׁנָּתַן כְּבָר לְאַחֵר. (ל) [ג] וְיֵשׁ מַחְמִירִין בְּמָכַר: ט (ל) בִּשְׁבִיל כֻּלָּם. הַיְנוּ שֶׁאֵין צָרִיךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לִשְׂכֹּר מִמֶּנּוּ, אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁשָּׂכַר אֶחָד מֵהֶן, (לא) מִמֵּילָא הֻתְּרוּ כֻּלָּן: י (לא) בְּעַל כָּרְחוֹ וְכוּ׳. פֵּרוּשׁ,

בֵּאוּר הֲלָכָה

כְּשֶׁקִּבֵּל דְּמֵי, וְכַיָּדוּעַ דְּהוּא גַּם כֵּן בָּרֹב מַעְתִּיק בְּבֵאוּרוֹ דִּבְרֵי רַשִׁ״י, וְגַם לָמָּה לָנוּ לְהַשְׁווֹת מַחֲלֹקֶת בֵּין הַגְּדוֹלִים, וְגַם דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) הוּא כֵּן דִּבְהִשְׂכִּירוֹ לִזְמַן אֵינוֹ מוֹעִיל חֲזָרַת דָּמִים, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״י) שֶׁהַמָּגֵן אַבְרָהָם חוֹלֵק עַל הַטַּ״ז (סק״ח) בָּזֶה, וּדְלֹא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק יא) שֶׁדַּעַת הַטַּ״ז וּמָגֵן אַבְרָהָם אַחַת הִיא, וְהוּא הִפּוּךְ מִפַּשְׁטִינַּת דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וּכְבָר הִשִּׂיגוּ עַל הַתּוֹסֶפֶת שַׁבָּת, הַבֵּית מֵאִיר וַעֲצֵי אַלְמֻגִּים (שם), וְצָוְחוּ עָלָיו כִּכְרוּכְיָא [וְהַדִּין אִתָּם לְהַמְעַיֵּן בִּתְחִלָּה בְּעֹלַת שַׁבָּת (סק״ד) וְנִרְאֶה מַה שֶּׁחִדֵּשׁ עָלָיו הַמָּגֵן אַבְרָהָם]. אָכֵן בְּהִשְׂכִּירוֹ סְתָם, דַּעַת הַפּוֹסְקִים שֶׁאַחַר שַׁבָּת רִאשׁוֹנָה יָכוֹל לַחֲזֹר, שֶׁיָּכוֹל הָעַכּוּ״ם לוֹמַר לֹא הִשְׂכַּרְתִּיךָ אֶלָּא עַל שַׁבָּת אַחַת. אָמְנָם כָּל זְמַן שֶׁלֹּא חָזַר, עוֹמֵד הַשְּׂכִירוּת בְּתָקְפּוֹ, וּבָזֶה מַיְירֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ:

ט * בִּשְׁבִיל כֻּלָּן. מִלָּשׁוֹן זֶה מַשְׁמַע לִכְאוֹרָה [ד] דְּדַוְקָא כְּשֶׁעַרְבוּ מִתְּחִלָּה בְּיַחַד אָז אָמְרִינַן דְּנַעֲשָׂה מִמֵּילָא אַחַר כָּךְ שֶׁלִּיחַ בִּשְׁבִיל כֻּלָּן, וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מֵרַשִׁ״י דַּף ס״ו (ע״א) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל (מַה) [אֶחָד] מְעָרֵב וְכוּ׳, אָכֵן בֶּאֱמֶת זֶה אֵינוֹ, כַּמְבֹאָר בְּרַמְבַּ״ם (פרק ב׳ ה״י) וּסְמַ״ג (מ״ע א מדרבנן) וַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שער ד סי׳ ג) דְּמִתְּחִלָּה שׂוֹכֵר וְאַחַר כָּךְ מְעָרֵב וְאַף שֶׁאֶחָד הוּא הַשּׂוֹכֵר מְהַנֵּי לְכֻלָּם, וְהַיְנוּ מִטַּעַם דְּעַל כָּל פָּנִים כְּבָר נִשְׂכַּר רְשׁוּת הָעַכּוּ״ם לְיִשְׂרָאֵל אֶחָד וְלָכֵן יְכוֹלִין אַחַר כָּךְ לְהִתְעָרֵב יַחַד, וְאַדְּרַבָּה לְכַתְּחִלָּה אֵין לַעֲשׂוֹת הָעֵרוּב קֹדֶם הַשְּׂכִירוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה בְּרֵישׁ הַסִּימָן דִּבּוּר הַמַּתְחִיל צָרִיךְ שֶׁיַּשְׂכִּירוּ עַיֵּן שָׁם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כג) דְּקֹדֶם שַׁבָּת הָרִאשׁוֹנָה אִי אֶפְשָׁר לַחֲזֹר בְּשׁוּם עִנְיָן, וַאֲפִלּוּ אִם יִרְצֶה לְהַחֲזִיר לוֹ דָּמָיו, שֶׁהֲרֵי הִשְׂכִּיר לְיִשְׂרָאֵל וְקָנָה, כֵּן כָּתַב הַבַּ״ח (שם), וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח) גַּם כֵּן הִסְכִּים לְדַעְתּוֹ. [א] וְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ו), דְּקֹדֶם שַׁבָּת רִאשׁוֹנָה אִם עֲדַיִן לֹא הֶחֱזִיק הַיִּשְׂרָאֵל בְּהֶחָצֵר יָכוֹל הָעַכּוּ״ם לַחֲזֹר אִם יַחֲזִיר לוֹ הַדָּמִים. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּהַסּוֹמֵךְ עַל הַבַּ״ח וְאֵלִיָּה רַבָּה לֹא הִפְסִיד: (כג) כֵּן מַשְׁמַע בְּחַיֵּי אָדָם כְּלָל ע״ה (סט״ו) דְּקָאֵי אַלְאַחַר שַׁבָּת רִאשׁוֹנָה דְּבָזֶה צָרִיךְ חֲזָרַת דָּמִים. וְאַף עַל גַּב דְּיֵשׁ מְפָרְשִׁים דִּבְקֹדֶם שַׁבָּת רִאשׁוֹנָה מַיְירֵי הָרַמָּ״א, לֹא הָעְתַּקְנוּ כֵּן מִשּׁוּם דִּבְרֵי הַבַּ״ח וְאֵלִיָּה רַבָּה הַנַּ״ל: (כד) בַּ״ח (שם) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח) וַעֲצֵי אַלְמֻגִּים (שם) וְהַגְּרַ״ז (ס״ט). וְכַמָּה אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דְּגַם כַּוָּנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) כֵּן הוּא: ז (כה) נְהַר שָׁלוֹם (סק״ג) וּבֵית מֵאִיר וּשְׁבוּת יַעֲקֹב (ח״ב סי׳ ז) וְחַיֵּי אָדָם (שם סי״ח). וּמַה שֶּׁהֵבִיא הַטַּ״ז (סק״ט) רְאָיָה מִמְּעָרֵב, דָּחוּ דְּבָרָיו: (כו) וּמִכָּל מָקוֹם גַּם זֶה אֵינוֹ בָּרוּר, לְפִי דִּבְרֵי רַמָּ״א בְּסָעִיף ו׳ דְּכָל זְמַן שֶׁאֵינוֹ מַחֲזִיר הַדָּמִים אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזֹר, אִם כֵּן אֶפְשָׁר אֲפִלּוּ בְּמֵת כָּל זְמַן שֶׁלֹּא בָּא הַדָּמִים בַּחֲזָרָה לְהַיִּשְׂרָאֵל עֲדַיִן הַשְּׂכִירוּת בִּמְקוֹמוֹ עוֹמֵד, וְגַם בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״י) מִסְתַּפֵּק אֲפִלּוּ בִּסְתָמָא, עַיֵּן שָׁם, וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לְהָקֵל בִּסְתָמָא מֵאַחַר שֶׁרַבִּים חוֹלְקִים עַל דִּבְרֵי הָרַמָּ״א שָׁם כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כה): (כז) וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) עַל דִּין זֶה כְּבָר תֵּרְצוּ הָאַחֲרוֹנִים וְהָעְתַּקְנוּ לְקַמָּן בְּסִימָן שפ״ג (שעה״צ סק״ה) עַיֵּן שָׁם: ח (כח) וְכֵן כָּתְבוּ הַפְּרִי מְגָדִים (משׁ״ז סק״י) וְהַחַיֵּי אָדָם (שם סי״ז) [וּמִכָּל מָקוֹם אֵין זֶה בָּרוּר כָּל כָּךְ, דְּאֶפְשָׁר דְּכֵיוָן דַּאֲנָן נָקְטִינַן דַּאֲפִלּוּ בִּסְתָמָא צָרִיךְ לְהַחֲזִיר הַדָּמִים מִקֹּדֶם וּבְלֹא חֲזָרַת הַדָּמִים אֵין יָכֹל לַחֲזֹר, אֶפְשָׁר דְּאֵין בְּכֹחוֹ לְהַשְׂכִּיר, וּקְצָת רְאָיָה לָזֶה, דַּהֲרֵי לְהַפּוֹסְקִים דַּאֲפִלּוּ הִשְׂכִּירוֹ לִזְמַן יָכוֹל לַחֲזֹר אִם יַחֲזִיר הַדָּמִים וּבְעַל כָּרְחָךְ מְפָרֵשׁ הָכָא הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּהָכָא לֹא הֶחֱזִיר הַדָּמִים עֲדַיִן וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרָ״א (ד״ה די בשכירות), וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין לְדִידָן לְעִנְיָן סְתָמָא. וּמִדִּבְרֵי הַמְחַבֵּר דְּנָקֵט אִם שָׂכְרוּ לִזְמַן יָדוּעַ אֵין רְאָיָה, דְּאֶפְשָׁר מִלְּתָא דִּפְסִיקָא נָקֵט, דְּבָזֶה אֵין יָכוֹל לַחֲזֹר אֲפִלּוּ אִם יַחֲזִיר הַדָּמִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּסְתָמָא וְכַנַּ״ל. וּמִכָּל מָקוֹם לְדִינָא נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר בָּזֶה, דַּהֲרֵי הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִין וְסוֹבְרִין דְּבִסְתָמָא יָכוֹל לַחֲזֹר אֲפִלּוּ בְּלֹא חֲזָרַת דָּמִים]: (כט) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט) וְחַיֵּי אָדָם (שם): (ל) חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר (ד״ה ובתוך) בְּשֵׁם הֶחָכָם צְבִי (ח״א סי׳ ו). וּבִפְרִי מְגָדִים (שם) נִשְׁאַר בָּזֶה בְּצָרִיךְ עִיּוּן, וּלְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי נָכוֹן בָּזֶה לְהַחְמִיר לִשְׂכֹּר מֵהַלּוֹקֵחַ: ט (לא) כֵּן מַשְׁמַע בְּרַמְבַּ״ם (פרק ב׳ ה״י) וּסְמַ״ג (מ״ע א דרבנן) וְרַשְׁבָּ״א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שער ד סי׳ ג) וּכְגִרְסַת הָרִי״ף (כ.) וְהָרֹא״ש (פ״ו סי׳ ט) בַּשַּׁ״ס אֶחָד שׂוֹכֵר לְכֻלָּן, וַאֲפִלּוּ לְגִרְסָתֵנוּ עַל יְדֵי כֻּלָּם, וּכְפֵרוּשׁ רַשִׁ״י (סו. ד״ה חמשה) בִּשְׁבִיל כֻּלָּם, אֶפְשָׁר גַּם כֵּן דְּמוֹדִים דְּאֵין צָרִיךְ לִהְיוֹת שָׁלִיחַ בִּשְׁבִיל כֻּלָּם, אֶלָּא דְּעַל יְדֵי שְׂכִירוּתוֹ מִמֵּילָא נִתָּרִים כֻּלָּם אַף שֶׁלֹּא עַרְבוּ הַיִּשְׂרְאֵלִים בֵּינֵיהֶם מִתְּחִלָּה, וְעַיֵּן בַּאוּר הֲלָכָה (ד״ה בשביל):

ליקוטי דברי הרב: א] וכ״כ בשו״ע הרב (ס״ט). ב] ובשו״ע הרב (סי״א) כתב כהט״ז שבטלה השכירות. ג] וכ״כ בשו״ע הרב (סי״א). ד] ובשו״ע הרב (סי״ב) כתב: אלא שוכר [אחד מבני החצר] לעצמו וכולם מותרים, שכיון שהוא עירב עמהם הרי כולם כאיש אחד ודי שישכיר לאחד מהם וכו׳ [ומשמע לכאורה שצריך שיערבו קודם].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah